

BALUTXISTANGO LABORARIEK EREDU EKOLOGIKOA DUTE MUTURREKO EGURALDIEI AURRE EGITEKO SOLUZIO

Munduko klima gogorrenetakoa du Balutxistanek: basamortuko klimaren muturreko bero eta lehorreak, eta Arabiako itsasotik ekarritako montzoiaren eurite irregularrak, urte batzuetan eskasak eta bertzeetan uholdeak eragiteko modukoak. Hala eta guztiz ere, bertan laborantza badago, eta belaunaldi gazte gero eta gehiagok lurra lantzeko eta elikatzeko bide organikoa hautatzen du. Luzaz zapaldiriko eskualde hartan, menpekotasunak gainditzea da haien xede nagusia.

 NICOLAS GOÑI

Balutxistango klima basamortu berokoa da, udaberrian eta udan ohikoak dira bertan 45 gradutik gorako egunak. Turbaten, Balutxistango bigarren hiri handienean, munduan inoizko laugarren tenperatura beroena neurtu zen 2017ko maiatzean: 54 gradu. Baina batezbertzean Pakistango hiri beroena Sibi da, eta hura ere Balutxistan eskualdean dago. Himalaiako mendiez aparte, Pakistango negu hotzenak dituen hiria Balutxistan eskualdeko hiriburua da: Quetta. Bertan neguan -10 graduko gauak ohikoak dira. Eta Pakistango toki lehorrena ere bai, Nok Kundi hiria, Balutxistanen da. Azalpen gehiagorik ez da behar, aise irudikatzen da Balutxistango bazterren kolore nagusia ez dela berdea, eta zuhaitz eta goroldioa baino maizago aireko gandua ikusten dutela.

Basamortuko baldintza horiek aski gogorak ez balira, azken bi urteetan montzoi sasoi bereziki gogorra izan zen Balutxistanen, euriteek lehorrea arindu baino uholde historikoak eragin zituztelarik. 2022ko uholdeek 336 pertsona hil zituzten bertan. Hainbat etxetan ura sartu eta erabilezin bilakatu zituen, horren ondorioz 426.897 etxe andeatuak edo guziz suntsituak izan ziren. 1.230 km²-ko (ia Nafarroa Beherearen azalera) sorotan uzta galdu ziren, eta milioi erdi inguru abere hil ziren, udaberrian beroak eta gero montzoiaren urak harrapaturik. Pakistango meteorologia zerbitzuen arabera, Balutxistanen 2022ko abuztuan izandako eu-

ria ohiturazko euri mailaren ia zazpikoitza zen. Honen ondorioz milaka errefuxiatu izan ziren, baldintza bereziki prekariotan, janaria eta botikak eskas zituztelarik. Pakistango eskualde kaltetuena izan zen Balutxistan, 2022ko uholdeetan Pakistanen suntsitu ziren etxeen %60 eta kalteturiko eskolen hiru laurdenak eskualde hartan ziren –bertako populazioa Pakistangoaren %5.5 delarik–.

Uholde historiko horietatik berrosatzeko astirik ez, 2023ko udaberrian berriro abiatu ziren uholdeak, uztaile-ra arte, bertze 1.100 pertsona hilez eta ehundaka etxe kaltetuz. Ia 750.000 pertsona errefuxiatu bilakatu ziren, etxerik, eskolarik eta arreta medikalik gabe, eta aurreko urtean bezala, estatuaren kudeaketa eskasak eta azpiegitura desegokiek kalteak larritu zituzten.

MUTURREKO KLIMARAKO LABORANTZA

Halako baldintzetan pentsaezina lirudike laborantzarik egotea, kiskaltzen edo urperatzen ez den landarerik egotea. Halerre laborantza egon badago, nahiz eta lur landua lurraldearen %5,9 bakarrik den, ur baliabideak ez baitu gehiagorako ematen, orain arteko baldintzetan bederen. Baina egoera pixkanaka aldatzen ari da. Luzaz Balutxistanen, “garapen bidean” diren bertze hainbat tokitan bezala, “iraultza berdeak” markatu zuen bidea: bariedade berriak eta ongarri sintetikoak omen ziren konponbidea.

Baldintza optimotan, bariedade berriek ongarri sintetikoek esker gehiago ekoiztu ohi dute, eta lan zama arindu. Horregatik ere piztu zuten “iraultza” horiek esperantza, gurean arto hibridoa eta ongarri sintetikoak zabaltzen hasi zirenean bezala. Kontua da alde batetik, baldintza optimizatuak gutitan ematen direla Balutxistanen bezalako muturreko eguraldi bero eta lehorretan, bertzelatik, lurzoruen zati organikoa desagertzen hasten bada (ongarri sintetikoetan gehiegi oinarrituz gero) baldintza horiek ere gero eta gutiago ematen direla. Horri gehitu klima aldaketaren ondoriozko ezohiko bero uhinak edota euriteak, eta nekez mantenduko da etekina. Bitartean, ekoizkinen prezio globalak behera joaten badira baina haziena eta ongarri sintetikoena gora, laborari askorentzat hasierako esperantzaren ordez zorrak eta etorkizunari buruzko kezkek dira zabaltzen.

TOKIKO BALIABIDEKIN, BIDE EMANKORRAGOA

Horrelako testuinguruan, eraginkortasun optimizatu baina hobea da sendotasunaren lehenestea. Hau da, baldintza idealetatik urruntzean ere beren etekina segituan galduko ez duten bariedadeak lehenestea: askotan tokiko bariedadeak dira, sasoi onetan mota berrien etekinak gainditzen ez dituztenak, baina sasoi txarretan edota lur ez hain emankorretan etekin egokia emanen dituztenak.

PIXNIO CCO PUBLIC DOMAIN

ALDAKETA Balutxistango bi belaunalditako laborariak, gari soro baten aurrean. Bertako gazte gero eta gehiagok laborantza organikoaren aldeko apustua egiten du, besteak beste, zorrak saihesteko.

Horrez gain, muturreko eguraldian bere egitura deseginen ez zaion eta ura hobeki atxikiko duen lurzorua garatzea eta zaintzea ere komeni da.

Azken horretarako, IDSP Garapen Ikerketa eta Praktikarako Erakundea fundazioak saiakera pilotu bat bultzatu zuen 2022an, Balutxistango bortz barrutiko 25 laborari "txikirekin", hau da, gehienez bi hektarea lantzen zituztenekin. Hasieran bakoitzari 38.000 errupia (123 euro) laguntza eman zieten tokiko haziak erosi ahal izateko. Lehen emaitzak baikorrak izan zirela eta, 2023ko otsailean Karachiko Rotary Club benefizentziak bertze 200 laborari eguzki-lore eta artatxiki haziak hornitu zizkieten. IDSPk bere aldetik ongarri organikoak hornitzen zituen, Sohbatpur eta Sibi hirietan irekitako ongarri, mi-

kronutriente eta bio-bizkorgarri fabriketatik.

Gaur egun 300 dira ekimen horretan parte hartzen duten laborariak, 566 hektareatan, batezbertzekoan hektareako 23,6 kintal lortuz -klima hartan, eta ur baliabide murriztuarekin, ez da gauza txikia-. Horietariko batek, 21 urtekoak, 95.000 errupia mozkina lortu zuen 12.000 inbertitu ondoren, eta bere aukideak -aurreko belaunaldikoak- bikoitza baino gehiago gastatu zuen ongarriri sintetikoetan, emaitzarekin ordura arte pilatutako zorra arintzen lortu gabe. IDSPko adituen arabera, bi hektareako fosfato diamonikoa eta urea beharrek 175.000 eta 200.000 errupia arteko kostua dute, aldiz, 22.000 errupia nahikoa izan ohi dira azalera bera modu organikoan ongarrizteko. Halako diferentzietan

litekeena da bertako laborari gazte gehiago eredu organikora pasatzea, bertako lurzoruen onerako ere.

Pakistan mailan, soroen materia organikoaren heina %1.25 ingurukoa da, eta maila horren azpian daude Balutxistango gehienak. Maila hain apal horietan materia organikoaren edukia bikoizteak ez du asko kostatzen eta onura asko dakarzkie. Irabazia etekin hutsa baino zabalagoa da: laborarien finantza oreka -ongarriak merkeagoak eta ekoizkin organikoaren prezioak pixka bat goragoak izanik-, landa eremuan lanpostuen sortzea -azalera txikiko laborariak edo ongarririk gabeko fabriketako langileak-, lurzoruen gaitasun handiagoa ura xurgatzeko, eta laborantzaren karbono azterna apalagoa -ahalegin hori egiteari dagokionez balutxeak lehen lerrotik urrun badira ere...-.

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia

T. 943 420 624

zinkunegioptika.com

